

NÁVRATY DO MINULOSTI

Ing. František Záhora

/ vzpomínky převážně pracovní /

NÁVRAT DO MINULOSTI – část 1.

Pro naprostou většinu našich občanů je to vzdálená historie, je to minulost o kterou se dneska moc lidí nezajímá. Vždyť to bylo téměř před padesáti léty. Přesto mi dovoluňte jistou dávku nostalgie a vzpomínky na dobu, kdy jsem se seznámil s naší obcí a od té doby mi cele přirostla k srdci. Vzpomínám na vše v dobrém, protože, jak to většinou bývá, to špatné se nějak vypaří, i když něco z toho mi v hlavě stále zůstalo. Ale nejsem člověk mstivý a tak se vždy vše urovnalo a vyříkalo a zapomnělo. O mém prvním vstupu na „čerňáckou“ půdu jsem již párkrát napsal, tak to nebudu dále rozebírat. Začal jsem prostě na Bližné ve funkci vedoucího hospodářství statku od ledna 1971, v době kdy zrovna vznikl Oborový podnik Státní statky Šumava a všude probíhaly různé delimitace, které s sebou přinášely i změnu v různých funkcích. Z Bližné odešel na Muckov dlouholetý vedoucí Václav Růžička, který zde vykazoval velmi dobré výsledky, především v živočišné výrobě. Kravín na Bližné patřil v té době mezi nejlepší stáje na okrese co se týče dojivosti, většina dojnic byla zapsána v plemenné knize a dojivost již tehdy přesahovala vysoko nejen okresní, ale i krajské a mnohdy i republikové průměry. V té době byla na Bližné nouze o techniky. Vlastně tam byl pouze jeden a to Milan Radimský jako zootechnik. Agronoma dělal František Pivec, který však už v té době byl vážně nemocný a také během krátké doby ho zákeřná nemoc přemohla. A tak jsem vlastně táhnul celou výrobu sám, Milan Radimský vydržel necelý půlrok a také odešel. Což o to, všechno se dá nějak stihnout, člověk je mladý a má více elánu. To však vám moc nepomůže, když není to hlavní pro zajištění chodu živočišné výroby. A sklady na Bližné a na Jestřábí byly bohužel prázdné. Ředitelství situaci znalo a tak se snažili zajistit seno a slámu v různých zemědělských podnicích. Dovést to ale domů dobytku, to už leželo na našich bedrech. A tak každý den, od ledna až pomalu do léta, vyjížděly z Bližné vždy nejméně dva traktory denně a přivážely potřebné krmivo i stelivo. Když odešel Milan Radimský byl jsem nucen se více věnovat i živočišné výrobě a věřte mi, že někteří pracovníci, zejména v kravíně, mi to nijak neusnadňovali. Ve dne to bylo vcelku pochopitelné, ale často zvonil zvonek uprostřed noci a prý: „správec, pojďte rychle, telí se kráva a jsou tam problémy“ a já věděl, že takoví dlouholetí a dokonce vyznamenání ošetřovatelé, by si dokázali poradit vždycky a za každé situace, ale proč trochu nepolechtat nervy správce, že?

No ale budiž, ono to vždycky nějak dopadne, proč si dělat starosti. Tuto větu jsem pak slyšel od dubna dost často z úst člověka, který byl na Bližnou přeřazen jako agronom. Jmenoval se František Seidenglanz, který toho na statcích již mnoho zažil, prošel hodně farem na frymbursku a kájovsku a na Bližnou přišel z Blatné u Frymburka. Byl velmi výřečné povahy, znal spoustu vtipů, měl hodně přátel a byl to dobrák a „slušňák“. V širokém okolí byl právě pro tuto svou vlastnost znám jako „Franta sedmilhář“ a protože i jeho jméno bylo tížeji zapamatovatelné, tak mu všichni říkali „miglanc“. Právě on možná dokázal některé vyhocené situace svým způsobem zklidnit, i když jeho jednání často hraničilo s flegmatičností. Takže jsme pak celou výrobu táhli spolu, přece jenom byla znát jeho pomoc i v oblasti živočišné výroby. Přestože se mezi námi občas vyskytovaly problémy provozního rázu, považovali jsme se za kamarády, i když byl o 22 let starší. Na podzim pak nastoupil do funkce zootechnika Jan Mach, který pocházel z Příbic u Pohořelic. Byl poněkud prudší povahy a tak v oblasti živočišné výroby, zejména s pracovníky kolem kravína, vznikaly často jisté spory. Bylo však na něho určité spolehnutí, především v období sklizňových prací, kdy se pohyboval stále v blízkosti a zařizoval i některé práce v rostlinné výrobě, když já a agronom jsme byli na poli. Jednalo se zejména o svoz tzv. metrákového sena, kdy jsme museli zajistit odvoz každé kopyčky od různých soukromníků v celém okolí. To byl stranický úkol a řada lidí, kteří vyráběli seno ve velkém a hned jak se ozvali jsme jim seno neodvezli, nahlásili to na OV KSČ. A hned byl problém na světě, protože vše se stihnout okamžitě nedalo. O některých problémech kolem výroby si povíme zase příště, zejména vás však blíže seznámím s obyvateli osady Bližná a s tím, jak to tam tehdy vypadalo.

NÁVRAT DO MINULOSTI část 2.

Ještě než vjedeme do osady Bližná, míjíme po pravé straně, dnes zborcená a zarostlá vrata, což byl tehdy vjezd do areálu hospodářství statku. Hned uvnitř po levé straně byla malá budova, která sloužila jako kancelář, kde byly dvě hlavní místnosti a omezené potřebné příslušenství. V jedné místnosti byl vedoucí a technici, ve druhé pak pracoval účetní, aby měl klid pro práci. V letech 1971 – 1973, kdy hospodářství Bližná skončilo, se tam ve funkci vystřídali Eva Válová (Novotná), Monika Záhorová,

Jitka Válková a Adolf Václavík. Naproti kancelářím byla odchovna jalovic s teletníkem, nad ní pak byl kravín, vzadu tzv. malá stáj, dále tam byla odchovna mladého dobytka s teletníkem, konírna, kovárna a skladové kůlny.

Podívejme se nyní jak to v Bližné vypadalo, co se týče bytového a ostatního fondu právě v onen rok 1971, protože v dalších letech se to různě měnilo. Ještě před vjezdem do osady byl po levé straně domek č.11, kde bydlela rodina Dankova. Hned v zatáčce stojí dům č.10, již tehdy poněkud zehátralý, tehdy tam bydlela důchodkyně Marie Chromíková, později se sem přezděhovala rodina Čertických. Naproti je dům č.23, zde bydlela rodina Dirbáková, paní Julie byla ošetřovatelkou dojníc a její manžel Josef byl v invalidním důchodu. V tomto domě bydlel i Václav Mandelík, který pracoval jako mzdový účetní na ředitelství statku v Černé. Ve směru na Dolní Vltavici byl dům č.21, který patřil rodině Cířhanových.

Jakési „panoráma“ osady tvořily dva devítibytové domy – v tom prvním s č.p.1 bydleli: traktorista Jan Čertický s rodinou, traktorista Oldřich Schwarz s rodinou, kočí Jaroslav Schwarz s družkou Martou Cířalovou, traktorista Josef Šmakal s rodinou, lesní technik Zdeněk Zlámal s rodinou, traktorista Jaroslav Pilc s rodinou, traktorista Julius Habdák s rodinou, důchodkyně paní Háková a poslední byla garsonka, do které se nastěhoval v dubnu p.František Seidenglanz.

V bytovce čp.2 bydlel traktorista Pavel Vála s rodinou, řidič na Pomocné výrobě Dimitrij Kiněv s rodinou, řidič MNV Černá Josef Myška s rodinou, opravář a kovář Karel Zdeněk s rodinou a Milan Radimský s rodinou. Pak následovala polorozbořená budova čp.3, kde byla prodejna smíšeného zboží, v níž prodávala paní Ludmila Kiněvová a bydlela zde ošetřovatelka dojníc Marie Segečová. Kromě toho zde byla ještě možnost ubytování pro svobodné zaměstnance statku, což byl později traktorista Ladislav Šprtěl. V čele návsi trůnila velká budova čp.6 ve které bydlela rodina Flöringova a byla zde později i Závodní kuchyně statku. Budovu pak koupil n.p.Staviva jako rekreační budovu a Flöringovi se přestěhovali. Helmut Flöring byl kočí, Adelheid Flöringová ošetřovatelka mladého dobytka, později začal jako traktorista Helmut Flöring ml. Po silnici nahoru směrem na Jestřábí byly Statkem postaveny domky, kde zprava doleva bydleli: v čp.26 Josef Cířal, skladník u statku, později se sem přestěhovala z bytovky rodina Šmakalova, vedle v domku čp.27 bydlela rodina Garajova, oba pracovali v kravíně a později se odstěhovali do Přisečné. Na jejich místo pak přišla rodina Flöringova. Následoval domek čp.28, kde bydleli Jiřina a Ivan Němcovi a sem jsem se pak přestěhoval já s rodinou. Vedle v čp.29 bydlel Václav Růžička st. se svou paní. V té době již jako důchodce pracoval ještě p.Růžička v dolní stáji statku zv.teletník, kde měl na starosti jalovice. Ještě v tomtéž roce se však Růžičkovi přestěhovali do Černé a vedle nás se nastěhovala rodina Habdákových. Julius byl traktorista a paní Marii si pamatuji na mateřské dovolené, v domku čp.30 bydlela rodina Horečných, Stanislav pracoval v kravíně a paní Antonie byla v invalidním důchodu, poslední byl dům čp.31, který obývala rodina Lukašáková, Josef a Marie, oba pracovali v kravíně.

K Bližné patřilo ještě Jestřábí, kde ve dvoře bydlela a pracovala rodina Válova a mimo dvora v tzv.generálském domečku bydlel se svými dětmi František Malý, který ošetřoval jalovice ve dvoře Jestřábí.

Na Bližné se v roce 1971 začala svépomocí v akci „Z“ stavět nová prodejna Jednoty, která začala fungovat v r.1973 a kam přešla prodávat i Ludmila Kiněvová. Na místě jak jí dnes známe/ později ovšem zavřenou a nefungující/ však stála pěkná kaplička se stromy, což všechno vzalo za své.

Budovy na levé straně návsi s čísly 4 – 5 se postupně zbouraly.

Mimo areál statku byl tzv.dřevák, který byl určen pro společenské vyžití, ale byl využíván pouze komunisty a jejich nejbližšími známými, protože Jaroslav Schwarz měl klíče a nikomu je nepůjčil. Občas zde proběhlo zasedání MNV nebo oslavy Dne dětí, snad i Mikulášské oslavy, ale nejvíce, pokud si pamatuji, zde hrával Schwarz a ostatní – kulečník. Za budovou čp.6 byl ještě sklad umělých hnojiv.

NÁVRAT DO MINULOSTI část 3.

Tuto část bych mohl nazvat podtitulem – *Pracovně vážně i nevážně* – a v tomto duchu se podívat na pracovní proces v tehdejší statku na Bližné. Pomalu ani sám bych již nevěřil tomu, co všechno se tehdy na polích pěstovalo. Vlastně téměř všechno – obilí na 185 ha, kukuřici na siláž, kapusta, směsky na zeleno, píce a jeteloviny, brambory na 17 ha a zbytek pastviny a louky – celkem 450 ha. A strojní vybavení odpovídalo dané době. Byly to Zetory 3011 a 4011 (Jarda Pilc a ještě jeden chlapec,

už si nevzpomínám na jméno), pak dva Zetory Super 50 (Čertický Jan a Vála Pavel), Zetor 5600 (Schwarz Oldřich), nejnovější traktor zrovna přišel – Zetor 5746, dostal jej Jula Habdák. Další Zetor Crystal 8011 dostal Ladislav Šprtel a ještě jsme měli pásový traktor DT-54, tam kraloval Pepík Šmakal.

Samozřejmě, že byly problémy, tak jako všude, jak s traktoristy, tak s pracovníky v živočišné výrobě. Dneska již se na to dívám trochu s úsměvem, ale tehdy to občas byly skutečně nervy. Ale podívejme se na pár výstřelků v řadách traktoristů, z nichž na některé je možno se dívat i téměř pozitivně. Např. takový Ladislav Šprtel, ten stihnul tolik práce, až se člověk nestačil divit. Zvládnul traktor i živočišnou výrobu, samozřejmě ne pořád, ale byly chvíle, kdy zastoupil kdekoho. Dostal v jisté době svoji skupinu dojníc v kravíně, současně pomáhal, vlastně téměř všechno udělal za Jiřinu Zdeňkovou a její skupinu (oba pak odešli z Bližné do Holubova, kde spolu žili). Na Jestřábí se ve dvoře po levé straně, hned zkraje, chovala prasata, i tam Láďa zajel a nakrmil (bylo to v jednom období, kdy jsem se v krmení prasat střídal se Seidenglanzem a Šprtel nám vyšel vstříc). Nic by na tom možná nebylo divného, ale on hned, když všechno nakrmil a poklidil, sednul do traktoru a hurá do Krumlova pro výpalky nebo melasu. Traktor měl rychlý, na tehdejší poměry ujížděl hodně rychle a Šprtel se nikdy nikde moc nezdržoval. Hned domů a než se pomalu ostatní traktoristé rozkoukali už stál na nástupu a čekal jakou dostane práci v rostlince. Jak říkám, hotový úderník, ale kupodivu to z větší části nebylo na úkor kvality prací. Ale i některé problémy se mu nevyhnuly. Například mu uletělo kolo, když vozil seno nebo slámu a tehdy se to řešilo na vyšší úrovni. Bylo to někde ve Větrní a veliké štěstí, že kolo utíkalo směrem, kde zrovna nikdo nebyl. To zase traktoristovi O.Š. upadlo kolo u rozmetadla hnoje na poli v prostoru jachtingu a ujížděl bez něj až na Jestřábí, kde se nakládal hnůj, který tam byl uskladněn na dvoře. „Proč nenakládáš“ volal na chlapíka na nakladači. Ani netušil, že nemá kolo u rozmetadla. A měl to tušit, vždyť to byl velký funkcionář tehdejší vládnoucí strany.

Na Radslavi vlevo na tom kopci se sklízela pšenice a už tehdy se mírně kooperovalo. S kombajnem SK-4 tam sekali Pepík Šmakal a Rost'a Pekárek a ještě někoho tam z ředitelství tehdy poslali. Obilí se dováželo na sušku do Černé a žádná auta, pěkně traktory a na vleku nástavba, někdy mizerně udělaná, což se líbilo pšenici a snažila se dostat ven na svobodu. Bylo potřeba mít vleky připraveny na poli, aby kombajny nestály a mohly plynule vysypávat. Jeden mladšas z Bližné, právě ten na jehož jméno si nemohu vzpomenout, si řekl, že potřebu vleků zajistí dostatečně. Trvalo mu trochu déle než za sebe zapojil čtyři vleky, ale povedlo se a tak se s tímto „kolosem“ vydal k Radslavi. Kdyby byl rozvážený, tak by možná dojel v pořádku a včas, ale mládí má rádo rychlost a tak to patřičně rozjel. Jenomže silnička z Bližné na Radslav se to moc nelíbilo a rovněž vleky se začaly vzájemně předhánět, no kam dojel to se asi domyslíte. Kombajny nemohly vysypávat a další pracovníci museli pomáhat vyprošťovat vleky, které sjely mimo silnici. Ještěže tam nebyla velká hloubka a ještěže pšenice nedávala moc velké výnosy, tak se to tak nějak postupně urovnalo. Snad ještě o jednom pánovi se zmíním. Ten byl také pořád v neustálém tempu, ale vždy v jiném než mu bylo určeno. Nedojel na určené pole, kde měl pracovat, ale vždy byl u něčeho jiného. Tu pomáhal telit krávu, tu zase nakládat na vůz dobytek na jatka nebo odvezl ošetřovatelům z kravína kůly na ohrady, prostě asi z padesáti procent dělal vždy něco jiného a vždy s výmluvou, že to bylo také potřeba. Prostě Karel Parkos byl již takový.

Dodatek: onen „mladšas se jmenoval Jan Varga.

NÁVRAT DO MINULOSTI - část 4.

Na Bližné jsem bydlel s rodinou celkem deset let, ovšem pracovně jako vedoucí provozu pouze tři roky. A přestože bych rád vzpomínal spíše na to dobré, patřily ty výše zmíněné roky k těm mým pracovním víceméně horším. Pracovat s lidmi je vždy obtížné, ovšem když se k tomu ještě přiřadí určitá povýšenost a nadřazenost některých tehdejších stranických funkcionářů, pak to moc vzájemně nevychází. Velice často jsem byl volán na stranickou schůzi, kde jsem pak byl kritizován za nesplnění některých prací, které nevykonali ti, kteří mě pak kritizovali. Často býval přítomen i okresní zemědělský tajemník a já téměř pokaždé odcházal s dost pokaženou náladou.

V náplni správce, jak mě tam všichni nazývali, byla také povinnost zajistit co největší účast lidí na prvomájovém průvodu v Horní Plané (samozřejmě lidí statkových). Nevím, kdo to mohl počítat, ale na poradě nám vždy řekli, kolik lidí, z kterého provozu tam bylo. Nám se to moc nedařilo, nejvíce měla vždy Horní Planá (tam asi počítali všechny lidi, co koukali z oken). Stejně tak se vyžadovala společná

účast na volbách, pod heslem Jednotně k volbám. To jsem dokázal dát dohromady občas traktoristy, ostatní ne. V pátek odpoledne pak v řadě za sebou jeden po druhém vhodili připravený lístek do volební urny a měli konec pracovní doby. Ale pryč od politiky! Zabrousím nyní trochu do historie.

Na Bližné stávala kaplička, téměř uprostřed obce, kde se v roce 1971, v těsném sousedství, začala v akci „Z“ stavět prodejna smíšeného zboží. Kaplička byla vchodem do silnice a kolem ní rostly jehličnaté stromy. Při výstavbě prodejny byla kaple zbourána a bralo se to jako samozřejmost. Když jsem začal dělat kronikáře v roce 1977, tak mi dal tajemník MNV několik desítek fotek a mezi nimi i fotka s popisem, že se jedná o kapličku v Bližné. Celá léta se to bralo jako fakt, teprve mnohem později jsem zjistil, že podobnost s kaplí na Mokré, která se rekonstruovala, je naprosto totožná. Nejen celkovým vzhledem, ale také tím, že na Mokré i na dané fotce byly u kapličky stromy listnaté. Začal jsem tedy zkoumat podrobnosti a zjistil, že: v mapách Stablního katastru z roku 1826 byla kaplička z Bližné zakreslena na pozemku 396 a v pozemkovém katastru dosud stále existuje pod tímto číslem, je majetkem obce a pozemek je veden jako zastavěná plocha a nádvoří. Při důkladném porovnání jsem dospěl k závěru, že fotka, kterou jsem dostal od tajemníka pana Frische, je z kaple na Mokré, odpovídalo tomu naprosto vše, včetně data postavení. Jak to bylo s kapličkou na Bližné jsem se pokoušel dále hledat, ale nic. Při výstavbě prodejny prostě zmizela. Prozkoumal jsem veškeré doklady ke stavbě prodejny, včetně stavebních deníků, kde bylo podrobně popsáno kolik se denně přivezlo cementu, cihel apod., kdo tam pracoval. Vše zapsáno, ale o zbourání kapličky nikde ani zmínka. Pozemek i kaplička byla majetkem obce, jako památka zapsána nebyla a tak se o to nikdo nestaral. Nevím, zda existuje nějaká fotografie, sám jsem prakticky denně chodil kolem a nenapadlo mě kapličku vyfotit. No, škoda!

Ale ještě na chvíli zpátky k výrobě. Pro mě samotného byla do určité míry zátěž v tom, že jsem zajišťoval i práci zootechnika, kterého jsme tři čtvrtiny roku neměli. Tehdy si na mně pracovníci v živočišné výrobě, zejména v kravíně, dost vymýšleli. Stále byli s něčím nespokojeni, více než obvykle mně volali k porodům, stále bylo nutno řešit řadu sporů. V kravíně pracovaly party, které byly navzájem rodinně spřízněny a místo toho, aby vše rádně klapalo, se stále přeli, hádali, ba i někdy se i poprali. Každý chtěl, aby jeho skupina krav co nejvíce dojila a tak si navzájem kradli krmivo. Stávalo se, že z přivezené siláže zkrmil určitý ošetřovatel větší část, takže téměř nezbylo na druhé a hned vznikly spory. Do kravína se chodilo od půl druhé ráno, často však některý z nich přišel potají již po půlnoci, aby si krmení pro sebe navozil. Mnohokrát se stalo, že nelenili a s krmnými vozíky zajeli až do silážní jámy za kravínem a přestože bylo třeba blátivo, vynaložili velkou sílu k překonání všech překážek, jen aby měli pro sebe více. Na podzim 1971, jak již jsem zmínil v prvním díle, nastoupil jako zootechnik Jan Mach, který vydržel dva roky a na podzim 1973 ho vystřídal ing. Chaloupek, který předtím pracoval někde v Práčově na Přídolí. Spory v kravíně ohledně krmiva však trvaly často i dál.

NÁVRAT DO MINULOSTI – část 5.

Začátek roku 1974 byl ve znamení delimitací v zemědělství, která probíhala na celém okrese. Na statku Černá se např. sloučily s Horní Planou provozy Pernek a Hodňov, u nás pak Bližná s Černou. Samostatný zůstal pouze Muckov s vedoucím Františkem Kokrdou, který znovu vystřídal Václava Růžičku, který odešel do funkce na Pomocnou výrobu. K p. Kokrdovi byl přiřazen jako agronom František Seidenglanz a zootechnika zde vykonával Tomáš Suchánek.

Na Černé byly upraveny místnosti v budově čp.15 na dvě kanceláře hospodářství, i nadále však zde byly i bytové jednotky. Vedoucí František Fleišman byl dosazen stranickými orgány, když předtím pracoval jako agronom na Horní Plané. Na rozdíl od některých členů tehdejší vládnoucí strany, s kterými jsem dosud pracoval, byl F. Fleišman člověk velice slušný, poctivý, pracovitý a kamarádský. Byl jsem ustanoven do funkce agronoma, zootechnika vykonával ing. Jan Novák, ekonomkou byla Marie Kročáková, mechanizátorem Miloslav Halada. Na Bližné a na Mokré byla jakási detašovaná pracoviště, kde byl technik, resp. dva a zařizovali potřebné práce, které se většinou řídily z Černé. Takovým technikem na Bližné se stal traktorista Oldřich Schwarz, který si z titulu stranického funkcionáře udělal “rychloužír“ na úrovni maturity a byl ustanoven jako vedoucí farmy. K němu po krátké době přiřadili jako zootechničku ing. Pechovou, která zde však byla jen krátce. Na Mokré dělal jakéhosi farmáře Jaroslav Stejskal, který přišel jako zootechnik z Pasečné.

Zůstaňme však zatím stále na Bližné. V té době (v roce 1974) žilo na Bližné celkem 124 obyvatel. Je zajímavé, pokud statistiky nelžou, že mužů i žen, včetně dětí, bylo shodně po 62. Důchodců tam tehdy žilo 12 a pobírali roční důchod celkem 110 568 Kčs, což je 768 Kčs na jednoho důchodce měsíčně.

Jestliže v tomto období žilo v osadě Bližná relativně dost obyvatel oproti dnešku, nebyli všichni nakloněni tomu, aby se udržoval pořádek, zejména na volných prostranstvích. Tehdejší MNV a postupně Občanský výbor v osadě měl dbát podle různých souborů opatření a závazkových hnutí o čistotu a údržbu veřejné zeleně. Do osady se nějaká zeleň přivezla, ovšem v mnoha případech velká část skončila někde na zahradách a na veřejné prostranství se dostalo mizivé množství. Občané už tehdy byly jakýmsi nepsaným zákonem rozděleni na dolejšáky a hořejšáky. A já jakožto příslušník hořejší části obce jsem více inklinoval ke zkrášlení právě v našem úseku. Proto jsme si dovezli, společně prostřednictvím koňského potahu p. Helmuta Flöringa, z radslavské části mladé stromky lípy a zasadili je podél cesty ve směru na Jestřábí, aby vytvořily jakýsi uzavřený parčík.

Se systémem úklidu odpadů, tak jak jej známe dnes, si tehdy nikdo také nedělal velké starosti. V okolí bylo dost různých černých skládek, zejména v oblasti Radslavi, způsobené chataři a osadníky. Ale i prostřednictvím provozované zemědělské výroby vznikaly problémy, zejména s umělými hnojivy, chlévskou mrvou a močůvkou. To však nikdo nepovažoval za poškozování přírody, to víceméně k přírodě patřilo. Těch opravdu škodlivých plastových předmětů bylo tehdy velmi málo, ovšem například likvidace pytlů od umělých hnojiv se prováděla spálením a to už škodlivé bylo.

Po výstavbě nové prodejny a odstranění zdemolovaných budov v levé části osady, dostala Bližná přece jenom poněkud lepší vzhled. Pořádek v osadě byl jednoznačně ze všech osad obce Černá, daleko nejlepší.

A na závěr ještě pár vět o zemědělství. Hospodaření v letech 1974 a 1975 nebylo nikterak úspěšné, nedařilo se především v rostlinné výrobě, což bylo sice zapříčiněno i nepříznivými klimatickými podmínkami, ale zejména nebyla souhra mezi pracovníky, kteří nebyli sloučením nikterak nadšeni a přistupovali k práci dost liknavě. Traktoristé z Bližné nechtěli jezdit dělat na Černou a ti z Černé zase na Bližnou, všechno muselo být donucovací metodou a to se pak obrazí i v práci. Všechny tyto těžkosti měly samozřejmě vliv na celkové výsledky ve výrobě. Jestliže výnosy obilovin v roce 1973 byly v průměru 28,78 q/ha, tak v roce 1974 to bylo pouhých 18,05 q a v následujícím roce se nepatrně zvýšily na 19,72 q/ha. Po létech si však pracovníci na sebe zvykli a vystupovali jako jedna parta, ovšem počátky byly velmi svízelné. Projevovalo se to však i ve stále se snižujícím počtu manuálních pracovníků. Jestliže v roce 1971 jich bylo na obou hospodářstvích vedeno 101, pak v roce 1975 již to bylo jen 72 pracovníků. V té době již však byla na obzoru další delimitace, která znamenala zánik Statku Černá v Pošumaví.

NÁVRAT DO MINULOSTI – část 6.

Dosavadní povídání o Bližné bych nyní rád shrnul do jakéhosi cekového náhledu na život v této obci a osadě. Podíváme-li se do období ještě před více léty, můžeme se dozvědět o stavu tehdejší společnosti a poznáme, jak mnohdy těžce se v té době žilo. To samozřejmě tentokrát nevychází z mých vzpomínek, ale z historických pramenů.

Ke konci roku 1959 žilo v obci Bližná celkem 164 obyvatel. Všichni z nich byli dosídlenci, ať již Češi, Slováci, rumunští Slováci anebo Volyňští Češi z tehdejšího Sovětského svazu. V té době se sem přistěhovali i obyvatelé Dolní Vltavice, která byla v zátopovém pásmu a zde pro ně byly připraveny tři nové dvojdomky.

Celkově to byla zemědělská obec, obyvatelé byli také většinou zaměstnanci Státního statku. Pár lidí dělalo u lesní správy a několik u nově vybudované šachty na tuhových dolech. Tehdejší Místní národní výbor (MNV) se při jednáních zabýval i otázkou hospodaření státního statku, které v některých letech nebývalo zrovna úspěšné. Předsedou MNV byl Antonín Cirhan, tajemnicí Marie Šátralová a důležitá byla samozřejmě osoba předsedy vesnické organizace KSČ, kterým byl František Chromík.

V jednom hodnocení, kterého se koncem roku 1959 zúčastnilo 36 občanů a vedle místních funkcionářů i ředitel Státního statku, poslanec Okresního národního výboru Vladimír Vítek a odboroví funkcionáři, byl právě rok 1959 zhodnocen jako velmi špatný. Zejména traktoristé prý neodvedli dobrou práci, nikdo od nich práci nepřebíral, nikdo se nezajímal o to, aby se při žních nekradlo, což prý se dělo ve velkém. Lidé poukazovali na to, že mají malý deputát, a tak se obilí

kradlo přímo od mlátičky. Kromě jiného, bylo poukazováno zejména na to, že většina problémů ve výrobě vznikla sloučením Bližné s Olšovem a tak zaměstnanci požadovali, aby byla oddělení Bližná a Olšov opět rozdělena a hospodařila samostatně. Sám vedoucí oddělení Václav Růžička poukázal na problémy na farmě Olšov, na špatnou pracovní morálku a organizaci práce. Dojivost na Olšově je malá a snižuje pak celkový průměr, při převzetí dobytka bylo vážením zjištěno manko asi 25 q, prasnice byly nahlášeny jako březí, přestože březivost nebyla. Dobytek pro nedostatečné opatření přes zimu byl velmi zesláblý, krávy ležely, nemohly se pohybovat a teprve po několikadenní pastvě a pohybu na slunci se vzpamatovaly.. Požadavek zaměstnanců byl později vyslyšen a při delimitaci k 1. lednu 1960 se Olšov od Bližné odděluje a stává se samostatným oddělením.

Podle Vladimíra Vítka byla prý v roce 1959 pracovní morálka na Bližné nejhorší na celém statku, nešetřil slovy jako naprostá lajdáckost a nezodpovědnost. V živočišné výrobě sice dobré výsledky byly, ale stav stáji byl naprosto neudržitelný, byla nutně potřeba výstavby nových živočišných objektů. Už z toho všeho vyplývalo, že musí dojít k slučování nejen obcí, ale i zemědělských subjektů. Z celého tohoto hodnocení však nelze dělat závěr, že Bližná byla permanentně nejhorší. Naopak, již v roce předešlém, v roce 1958, i v některých jiných letech, bylo hospodářství Bližná hodnoceno jako daleko nejlepší na celém statku. Takže taková hodnocení jsou rovněž přinejmenším sporná. Ono to vlastně už bylo vše dopředu naplánované a vytyčené stranickou linií.

V roce 1959 byla poprvé zavedena autobusová doprava z Bližné do Černé, v obci byla jednotřídka národní školy, což byla jedna místnost zadaptovaná z úřadovny MNV (později občan Danko). Vyučování zde bylo zahájeno 19. února 1958 a protože škola v Dolní Vltavici již pomalu končila, vyučovalo se dopoledne na Bližné a odpoledne v Dolní Vltavici do doby, než škola v Dolní Vltavici definitivně skončila. Na Bližné se snažili otevřít i mateřskou školu, provedli adaptaci bývalé požárnice, ale dlouho byla ve fázi rozestavenosti. Dokonce zřídili na Bližné i vlastní kino. Dostali promítací přístroj a v létě se dvakrát týdně promítalo, děti ve škole měly diaprojektor, kde se jim promítaly, jak zápisy uvádí, krásné sovětské diafilmy.

Byla zde otevřena i prodejna Jednoty, která prý byla dobře zásobena, pouze maso a masné výrobky zde nebyly k sehnání. Prodejna v Černé nebyla tehdy zásobena dostatečně masem, aby se dostalo i na občany z Bližné. Ti si doslova stěžovali, že než se po práci dostanou do Černé, maso je vykoupeno místními, kteří stojí před masnou již několik hodin před otevřením. Bliženské ženy jako složka Národní fronty požadovaly, aby masna zajížděla až do Bližné nebo aby bylo maso posíláno v již navážených balíčcích. Snaha byla i o otevření pohostinství, což se nepovedlo a byly i hlasy, že by stejně neprosperovalo.

Rovněž se počítalo s výstavbou zemědělského útulku, ale dlouho to trvalo. Práce prý byla špatně organizována, když je zedník, není pomocník, není nikdo, kdo by vykopal a zřídil vodovod pro útulek. Počítalo se tedy s tím, že všechno provede Státní statek, který v té době zahájil výstavbu nového zemědělského areálu, neboť k 1. lednu 1960 byla provedena delimitace statků. Byl vytvořen nový Státní statek Černá v Pošumaví, kam bylo zařazeno i hospodářství Bližná.

Statek hned zpočátku provedl hodnocení celkového stavu na Bližné a konstatoval, že z 28 domů, které v obci jsou, je většina stavebně nevyhovujících, náves je neudržovaná a v dolní části rozbahněná.

Na čísle popisném 6 byla zřízena zemědělská škola(jedním z vyučujících byl i František Kokrda) a internát, kde byla i závodní kuchyně, ovšem nezkolaudovaná a nevyhovující po hygienické stránce, takže hygienikem uzavřena. Navíc na dvoře tohoto domu bylo zcela neudržované hnojiště. Brigádnická ubytovna byla v dřevěném baráku s nevyhovujícím sociálním zařízením, zemědělské objekty bez sociálního vybavení, zásobovány vodou ze dvou studen.

Všechny tyto objevující se problémy nakonec vedly ke sloučení s obcí Černá v Pošumaví od 12. června 1960 a zániku samostatné obce Bližná.

NÁVRAT DO MINULOSTI – část 7.

Pátý, zářijový díl mého vzpomínání jsem končil tím, že na obzoru je delimitace statků, k čemuž od 1.ledna 1976 došlo. Dosavadní Statek Černá zanikl, respektive se sloučil s Frymburkem, pod novým názvem Statek Frymburk, odštěpný závod. Ředitel bývalého statku Černá Václav Soustružník odešel na úsek mechanizace na Oborový podnik Šumava, stejně tak ekonom Alois Kopček přešel na kontrolní oddělení. Náměstek ředitele a hlavní agronom Jaroslav Leška se stal náměstkem ředitele

Statku Kájov. Na Frymburk pak přešel dosavadní zootechnik statku Ivan Hájek, dále ing. Jan Novák, pan Josef Žilík, paní Marie Strnadová, Eva Macháčová a možná i někteří jiní.

Od počátku roku hned probíhala jednání o obsazení jednotlivých hospodářských funkcí, především na provozech. Ostatní technicko-hospodářští pracovníci čekali na rozhodnutí ředitelství Statku Frymburk a neznali prakticky svůj osud. Bylo mi též oznámeno, stejně jako několika dalším technikům z „černácké“ strany, že jsme čekatelé na některou funkci na provozech, protože funkce na ředitelství si všechny ponechala frymburská strana. Neznal jsem do té doby téměř nikoho z frymburské strany, pouze od vidění agronoma Františka Vlacha, když na Bližné zajišťoval odběr brambor z pařící kolony pro Statek Frymburk. Byl jsem proto tehdy docela mile překvapen milým, boдрým a téměř sousedským jednáním ředitele Stanislava Dvořáka.

Byla mi nabídnuta funkce vedoucího provozu Světlík a musel jsem se okamžitě rozhodnout. Na mé námitky, že se musím poradit s manželkou a problémy by byly i se školou a podobně, ředitel okamžitě nechal poslat auto pro mou ženu do Černé a hned nás vezli na Světlík. Když jsme tam vystoupili u 12 ti bytovky / na Bližné jsme bydleli v domku /, hned se kolem shromáždilo plno lidí, kteří také očekávali, kdo tam bude dělat vedoucího a tam jsem se zasekl, samozřejmě i žena a prostě jsem na Světlík odmítal nastoupit. Po asi trojím přemlouvání již na ředitelství, když jsem stále trval na svém, poznal jsem ředitele Dvořáka z poněkud jiné stránky- už nebyl milý a usměvavý. Na Světlík pak byl ustanoven vedoucím stranický funkcionář Oldřich Schwarz z Bližné. František Kokrda, který byl až dosud vedoucím na Muckově, byl přefázen jako vedoucí na provoz Frymburk a na provoz Muckov, který stále zůstával samostatný, nastoupil Jan Šerban.

Ten den dopoledne již bylo prakticky vše vyřešeno, jenom Záhoru nechal ředitel čekat až do pozdějších odpoledních hodin. Když mě pak zavolali, ředitel Dvořák mi řekl, že mi dává poslední šanci a to je místo vedoucího v Černé, s dodatkem :“ ale běda, jak to nebude klapat“. Věděl jsem, že to nebude žádný med, ale přece jenom to bylo doma a znal jsem zde lidi a tak jsem na nabídku kývl. Od té doby začalo jedno z mých dalších nepříjemných období pracovního života. Na provoz v Černé, který sídlil dále na čp.15 byla totiž pouze účetní Marie Kročáková. Začala tedy fáze dosazování techniků na provoz. Hledali se vhodní kandidáti, nakonec se stal agronomem Stanislav Kortán, dosud ošetřovatel býků na Muckově, jako zootechnik byl dosazen ze Zvonkové Václav Stanko, který však byl neustále“pod parou“ a mechanizátora vykonával Jan Rulíšek, dosud řidič na ředitelství statku Černá. Všichni jsme se tedy vlastně seznamovali s provozem a vezmeme-li dále v úvahu fakt, že došlo ke sloučení statků a zejména ze strany nejen všech techniků, ale i manuálních pracovníků byl všeobecný odpor vůči Frymburku, který byl zakořeněn již z dřívějších dob, pak se nelze divit tomu, proč zemědělská výroba velice kulhala. Prakticky denně jezdili pověřeni pracovníci Statku Frymburk / Šusta, Hájek, Vlach a další / a vyloženě stále hledali chyby na všech úsecích a samozřejmě, že vždy nějaké našly. V té době se téměř nic nedařilo, lidé byli našťvaní a k práci lhostejní, to, co dříve šlo bez problémů, s tím jsme se nyní potýkali. Marně jsem požadoval od ředitelství pomoc v jarních pracech, pomohli jinde, ale na Černé ne. Poklesla dojivost, hynula telata, lidé si samozřejmě málo vydělali a tak to byl neustálý kolotoč a bylo jasné, že musí dojít k tomu, že se sloučí Muckov s Černou a jako vedoucí nastoupí Jan Šerban. To se také od 1.května 1976 uskutečnilo.

NÁVRATY DO MINULOSTI - část 8.

Pod tímto názvem jsem vzpomínal na život a práci na státních statcích. Poslední článek vyšel ve Zpravodaji v listopadu 2019 a končil příchodem Jana Šerbana do funkce vedoucího provozu Černá. Pracoval jsem tehdy jako agronom provozu a od května 1978 jsem byl zařazen do funkce agronoma závodu na ředitelství Statku Frymburk. Jak to vypadalo v dalších letech na Černé, to se pokusím nyní přiblížit a bude se jednat víceméně o zařazení jednotlivých osob. Kdo jste pamětníkem, zavzpomínejte si!

Do funkce agronoma provozu nastoupil Miloslav Halada, zootechnikem byl nadále Tomáš Suchánek, mechanizátorem Vlastimil Pekárek. V roce 1979, ačkoliv se Statek Frymburk umístil v plnění hrubé zemědělské produkce na prvním místě nejen v Oborovém podniku, ale i v okrese, provozu Černá se tolik nedařilo. Ve výrobě obilovin a hektarovém výnosu skončili dokonce na posledním místě, ukazatele živočišné výroby byly ovšem vynikající, zejména v dojivosti na Bližné a na Mokré, kde

kolektiv obsadil 1.místo v Oborovém podniku. Tehdy zootechnický úsek, druhý nejlepší na závodě, pod vedením Tomáše Suchánka tvořili ještě technici – v Černé František Seidenglanz, na Mokré Marie Suchanová a na Muckově Marcela Koutná, Bližnou si řídil sám Tomáš Suchánek. V tomto roce také nastoupil na agronomický úsek Ing. Emil Krol a na mechanizační Ing. Jan Machala. Ekonomický úsek vedla Eva Válová a jako druhá účetní zde byla Marcela Krátká.

Vedoucím provozu Pomocné výroby byl Ing. Jan Jankovec, který v průběhu roku odešel na Vyšší Brod a vedoucím se stal Jan Račák. Ve funkci vedoucího autodopravy vystřídala Jiřího Langra Jiřina Němcová. Mistrem v dílnách se stal Jiří Moravec, sušárenství měl na starosti Jan Študlar, ekonomkou byla Ing. Magdaléna Machalová a účetní Drahomíra Čunátová. Josef Štěrba pracoval jako vedoucí skladů, Josef Němeček jako účetní autodopravy. Na provozu Černá se stal v roce 1983 agronomem Pavel Wudy, na zootechnický úsek pod vedením Tomáše Suchánka nastoupil Ing. Pavel Sarauer a Hedvika Příbylová. Vyhrocená situace nastala v roce 1984, který byl pro zemědělství v naší oblasti nepříznivý, provoz Černá se nevyrovnal s úkoly, stejně tak jako celý Statek Frymburk. Ovšem na Černé byly postupně na bodu mrazu i vztahy mezi pracovníky a vedoucím Janem Šerbanem. Řada dobrých traktoristů tehdy rozvázala pracovní poměr / Zeman, Flöring/ a tak došlo o odvolání Jana Šerbana z funkce a na jeho místo nastoupil Bohuslav Švarc, který dosud zastával funkci bezpečnostního technika na závodě. Pod jeho vedením se situace postupně zlepšovala, jak ve výrobě, tak i ve vztazích mezi lidmi i techniky. Na technickém úseku zůstalo vše stejné, pouze jako ekonomka nastoupila Arnoštka Hánová, když Eva Novotná / Válová/ odešla na mateřskou dovolenou. Rok ovšem provoz ukončil téměř s milionovou ztrátou.

Jan Šerban byl přerazen na agronomický úsek závodu, takže jsem s ním najednou zase pracoval. Ve skutečnosti však si nepamatuji, že by býval něco konkrétního dělal, víceméně vždy jen přihlížel, většinou byl občas někam poslán, aby dohlédl, ale nic neorganizoval. Stejně tak nevedl žádné písemnosti, nezpracovával plány a výkazy, prostě byl jen do počtu, protože se zatím nevědělo co s ním, jakou funkci mu dát. Na Pomocné výrobě se v roce 1985 stal vedoucím Václav Čábel, který byl dosud vedoucím autodopravy. Jan Račák odešel do Frymburka a na dopravu přešel Jiří Puritscher, dílny vedl Milan Novotný a sklady a sušárenství Bohuslav Ondráček. Ekonomkou se stala Drahomíra Čunátová, když Ing. Magdaléna Machalová přešla na ekonomický úsek závodu Frymburk. Na dopravu jako referentka byla přerazena Marcela Koutná, do té doby zootechnička na Muckově.

V říjnu roku 1988 odešel do důchodu vedoucí provozu Bohuslav Švarc a do funkce nastoupil Pavel Wudy, na místo agronoma přišla místo něho čertvá absolventka SZTŠ Gabriela Robová. Stejně tak koncem roku odešel od statků zootechnik Tomáš Suchánek, který začal chovat akvariijní rybičky pro JZD Jílové v Posázaví. Zootechnický úsek doplnila Eva Fučíková, mechanizační Věra Štibraná a po odchodu Vladimíry Suchánkové na mateřskou dovolenou se stala ekonomkou Jana Bártková.

NÁVRATY DO MINULOSTI – část 9.

Již od roku 1976, kdy nastoupil do funkce vedoucího provozu Černá Jan Šerban a dále v letech 1977 a 1978 jsem neustále cítil potřebu skončit na statku a odejít někam jinam. Hledal jsem různá místa, nejprve v okrese, pak i v republice. Tak například ing. Nykl, který pracoval na ředitelství jako vedoucí PaM mi poradil, že na Statistice v Českém Krumlově je volné místo. Bohužel ne pro mě. Reagoval jsem na inzeráty agronoma, např. v Jankově na Českobudějovicku, v Lešanech u Prostějova, kde jsem dokonce byl osobně. Z Jankova za mnou přijeli funkcionáři na Bližnou domů, vše by bývalo mohlo zdárně skončit, kdyby se proti tomu nepostavil ředitel Stanislav Dvořák. Ten prostě z titulu své moci se vůbec o ničem takovém nechtěl bavit a zřejmě to byl i důvod, proč jsem se nikam na místa o které jsem usiloval, nedostal. Mohl jsem sice dát výpověď, která tehdy byla 6 + 2 měsíce, ale kdo bude takovou dlouhou dobu na mně čekat? V květnu 1977 se mi naskytla nádherná příležitost o které jsem celý svůj život snil – totiž být učitelem na zemědělské škole. Zemědělská technická škola v Březnici u Rožmitálu pod Třemšínem hledala učitele zemědělských předmětů, na které jsem měl příslušné vzdělání. Reagoval jsem na inzerát a ředitel školy mě pozval na pohovor. Jel jsem tam s manželkou a

po jednání jsem byl přímo nadšen. Učil bych rostlinnou výrobu a ochranu rostlin a ještě nějaké předměty k tomu, začal bych dálkově studovat učitelskou aprobaci, manželka by dostala zaměstnání na Městském národním výboru a dostali bychom čtyřpokojový byt ve městě. Jediný požadavek byl, že musím nastoupit k 1.září. Myslel jsem si, že tuto situaci vedení Statku a především ředitel pochopí a umožní mi odejít na dohodu.Přepočítal jsem se – všichni tvrdili, že jsou pro / stranický i odborový šéf/, náměstci, ale že vše závisí na řediteli. Snažil jsem se s ním slušně domluvit a vysvětlit mu své životní přání, ale marně – neustoupil.Od té doby jsem byl víceméně naštvaný a nespokojený, což vyvrcholilo na podzim podanou výpovědí. Nejprve ji nechtěli přijmout , vedoucí kádrového úseku samozřejmě šel hned za ředitelem a ten rozhodl, že výpověď neuzná. Zahodit jí však přece jenom nemohli, výpověď mi běžela a skončil bych býval k 1.červnu1978.

V květnu 1978, když už se blížil konec, přece jenom zřejmě uvažovali a tak se stalo, že mě přišli nabídnout funkci agronoma statku.Termín byl pokročilý, já dosud žádné pevné místo neměl a zlost už také vyprchala a tak jsem na ředitelství statku nastoupil.Od té doby pak začala pro mě úplně jiná éra.

Když se sloučil Statek Černá se Statkem Frymburk bylo ředitelství celého závodu na náměstí v budově, kde je dnes radnice. Kanceláře byly různě provizorně sestaveny, protože předtím to samotnému Frymburku stačilo, nyní přišlo více techniků a tak se začala rekonstruovat bývalá škola dole u kostela.

Já jsem nastoupil již do tohoto nového ředitelství a kancelář agronomického úseku byla hned dole napravo. Hlavním agronomem byl František Vlach a já byl ustanoven jako druhý agronom. Zpočátku jsem byl posílán na různá místa na provozech, kde jsem musel prakticky celý den dohlížet na probíhající práce. Neměl jsem žádné vozidlo a tak jsem se dopravoval vždy s někým z provozu, kam jsem byl určen. Později mi bylo přiděleno osobní auto Trabant, po něm pak Škoda 105 a nakonec Dacia.To už jsem měl stanoveny úseky za které jsem měl zodpovídat, např. objemnou píci, len nebo ochrana a výživa rostlin.

Ředitel Stanislav Dvořák měl tři náměstky, ekonomického dělal Pavel Uhlíř, výrobního Ivan Hájek a technického Bedřich Šusta. Postupně odešel Ivan Hájek na zootechnické oddělení Oborového podniku do Českého Krumlova, jako výrobní náměstek přišel Ing. Zdeněk Hrdý, dosavadní ředitel Statku Vyšší Brod, po několika letech ho vystřídal František Laburda, po něm přišel z Moravy Ing. Homolka, který byl velmi brzy vystřídán Ing. Bronislavem Glogou. Náměstci to u Stanislava Dvořáka neměli vůbec lehké.

Hlavním zootechnikem byl Jan Štěpán, druhým pak Ing. Jan Novák, v pozdějších létech byl na zootechnický úsek povolán i Josef Šmakal z Bližné.

Hlavním mechanizátorem byl Milan Novotný, druhým Josef Krátký, později i Jiří Moravec.

Sem patřil i energetik Jan Fikar a nákupčí Jan Maxa.Brzy však bylo vytvořeno samostatné oddělení nákupu a služeb, které řídil Jaroslav Černý, dříve ředitel Lesů Vyšší Brod.

Důležitý byl personální útvar, který řídil Vladimír Kostka, z Černé tam přešla Eva Macháčová a později zde dělaly Zdena Kostková a Jitka Laburdová.

Na ředitelství statku se za dobu mého působení vystříдалo mnoho lidí, všechny si ani nepamatují a ani není účelem je zde popisovat.

Pouze se zmíním o agronomickém oddělení, kde byl nejdříve zaměstnán p. Běhounek, který měl na starosti půdní držbu a Jindřich Pazdera meliorace a rekultivace. Po nějaké době byly vystřídání Janou Hrdou na půdní držbě a Ing. Jitkou Neumannovou na rekultivacích a melioracích, která k tomu dostala ještě vodohospodářský úsek. Ten se po čase opět osamostatnil a vykonával ho Jiří Procházka, který však v roce 1986 emigroval do Austrálie.

Pracovat na Statku Frymburk nebyla pro řadu technickohospodářských pracovníků žádná velká slast, zejména výrobní úseky byly velmi často značně zatíženy. Měly jsme sice všichni k dispozici osobní auta, ale v práci jsme museli trávit velké množství času. Ráno vždy v šest hodin začínala porada, kde všichni výrobní technici museli být, tam většinou byli všichni ředitelem vypeskovaní, dostali celodenní úkoly a museli být k dispozici až do pozdního večera. Bylo mi například nařízeno, že budu celý den na Pasečné dohlížet na sklizeň obilovin a nehnu se odtud a druhý den ráno jsem dostal vynadáno, za to, že se nesklidil len na Světlíku. Tak to šlo neustále, ředitel se s nikým moc nepáral, každému vynadal a tak bylo lepší se s ním během dne nepotkat.

Postupně si však člověk zvykne na všechno, zvykli jsme si i na našeho ředitele a jeho způsob řízení a dokonce jsme občas využili i jeho vliv v okresním i krajském měřítku a to při zahlazení

některých osobních problémů, např. pokuty od Veřejné bezpečnosti za nějaké přestupky na silnici s autem, které ředitel bez problémů likvidoval.

Myslím, že postupem doby jsem získal na ředitelství závodu určité postavení, zodpovídal jsem a samozřejmě s jednotlivými provozy organizoval sklizeň lnu, měl jsem na starosti veškerou ochranu a výživu rostlin, z větší části jsem zodpovídal i za sklizeň objemné píce, angažoval jsem se v tehdy vznikající Vědecko-technické společnosti. Zde byla možnost, při splnění stanovených úkolů spočívajících většinou ve zlepšovacím hnutí a rozvoji výroby, dostat finanční částky od podniku a především možnost pořádat zájezdy do zahraničí, i do tehdy kapitalistické ciziny. Byl jsem zpočátku jednatelem a později i předsedou této společnosti na statku, pracoval jsem i v DV ROH na ředitelství a v době, kdy se začaly organizovat Rady pracujících, byl jsem zvolen do rady za Statek Frymburk.

ROK 1976 – MOJE VZPOMÍNKY – shrnutí část 10.

Jako zemědělec nemohu vzpomínky na tento rok začít jinak než podstatnými změnami v zemědělství v naší obci. K 1.lednu 1976 totiž zanikl po 25 letech své činnosti Statek Černá v Pošumaví. Delimitací byl sloučen se statkem Frymburk a vznikl odštěpný závod Frymburk, Oborový podnik Šumava. Dovolím si proto pojmut tento článkuček trochu jako mou vzpomínku.

Delimitace statků probíhala nejen v našem okrese, ale v celém kraji a celé republice. Byla to politická záležitost, kdy se začaly uplatňovat rozsáhlé celky s možností použití velkoplošné mechanizace v celé zemědělské výrobě – zpracováním půdy počínaje, přes setí, ochranu proti plevelům a škůdcům až po sklizeň. V okrese se tak spojil Statek Větrní s Kájovem, Kaplice s Dolním Dvořištěm, úpravy byly i na Malontsku.

Delimitace Černé a Frymburka jsem se sám zúčastnil a byl i adeptem na některou funkci na provozech. Vedení Statku Černá usilovalo o to, aby ředitelství sloučeného podniku zůstalo v Černé, protože zde bylo i vhodné kancelářské zázemí. Budova původního hostince a později známé Adély, ve které již sídlilo ředitelství Statku Černá, by úplně postačovalo. Ředitelství však bylo přesunuto do Frymburku, což si samozřejmě prosadil již ředitel Stanislav Dvořák. Frymburští měli tehdy ředitelství na náměstí, v bytovce, kde je dnes Úřad Městyse, ten byl původně nahoře v Kulturním domě. Prostory zde byly velmi omezené a tak se hned začala připravovat rekonstrukce staré školy dole naproti kostelu, kam se asi po roce ředitelství přestěhovalo. Celkové vedení nově vzniklého statku Frymburk tedy bylo zde a rovněž veškeré ředitelské funkce, až na výjimky, si ponechali frymburští. Ze Statku Černá odešel ředitel Václav Soustružník na úsek mechanizace na Oborový podnik, agronom a zástupce ředitele Jaroslav Leška se stal náměstkem ředitele Statku Kájov, hlavní ekonom Alois Kopeček přešel na kontrolní oddělení Oborového podniku. Jedině zootechnik Ivan Hájek se stal provozním náměstkem tohoto nově vzniklého statku Frymburk.

Neznal jsem do té doby téměř nikoho z frymburské strany, pouze od vidění agronoma Františka Vlacha, když jezdil na Bližnou zajišťovat odběr brambor z pařící kolony pro Statek Frymburk. Byl jsem proto tehdy docela mile překvapen příjemným, boдрým a téměř sousedským jednáním ředitele Stanislava Dvořáka, což jsem ze Statku Černá moc neznal.

Hned od počátku roku probíhala jednání o obsazení jednotlivých hospodářských funkcí, především na provozech. S každým, z té naší „černácké“ strany, bylo ve Frymburku jednáno za účasti ředitele Dvořáka, nově ustanoveného předsedy KSČ Daniela Světlíky a předsedy ROH, to už přesně nevím, kdo jím byl, ale myslím, že v té době to byl Josef Rozboud, které dělal předtím sedláře na Statku Černá. Byla mi nabídnuta funkce vedoucího provozu Světlík a musel jsem se okamžitě rozhodnout. Na mé námitky, že se musím poradit s manželkou a problémy by byly i se školou a s její prací a podobně, ředitel okamžitě poslal auto pro manželku do Černé, která tehdy pracovala na MNV a hned nás vezli na Světlík. Když jsme tam vystoupili u jedné 12 ti bytovky / na Bližné jsme bydleli v domku / hned se kolem shromáždilo plno lidí / také očekávali, kdo tam bude dělat vedoucího / a tam jsem se zasekl, samozřejmě i žena a prostě jsem na Světlík odmítal nastoupit. Po asi trojím přemlouvání znovu u ředitele ve Frymburku, když jsem stále trval na svém, poznal jsem ředitele Dvořáka z poněkud jiné stránky- už nebyl milý a usměvavý, nebyl zvyklý na to, aby mu někdo odmítl. Na Světlík pak byl ustanoven vedoucím stranický funkcionář a tehdy farmář na Bližné, Oldřich Schwarz. Rovněž František Kokrda, který byl až dosud vedoucím na Muckově, čekal na ortel a byl pak přefázen jako vedoucí na provoz Frymburk, kam se pak i odstěhovali.

Zůstal jsem ve Frymburku čekat až do konce a pak mi ředitel statku oznámil, že mi dává poslední šanci a tou je místo vedoucího v Černé v Pošumaví, kde až dosud dělal vedoucího František Fleišman z Horní Plané. Věděl jsem, že to nebude žádný med, ale přece jenom to bylo doma a znal jsem zde lidi a tak jsem na ředitelovu nabídku kývl. Od té doby začalo jedno z mých poměrně nepříjemných období pracovního života. Na provoze v Černé, který sídlil i nadále na čp.15 byla totiž pouze účetní Marie Kročáková. Začala tedy fáze dosazování techniků na provoz. Hledal se vhodný adept na agronoma a tím se stal Stanislav Kortán, který dosud krmil dobytek na Muckově, ale měl již určité zkušenosti jako funkcionář z doby JZD. Na Zvonkové zřejmě nevěděli co se zootechnikem, který se jmenoval Stanko Václav a tak ho přeřadili právě do Černé dělat zootechnika. Zanedlouho jsem zjistil proč k tomu došlo. Většinu pracovní doby byl totiž „pod parou“ a nikdo s ním nic nesvedl. Dalším technikem byl Jan Rulišek, který dosud pracoval jako zedník a později jezdil jako řidič na ředitelství statku a tak byl ustanoven do funkce mechanizátora.

Musím uznat, že jako skupině technicko-hospodářských pracovníků na provoze nám to moc nešlo, nějak jsme se dohromady nezházili. Vezmeme-li dále v úvahu fakt, že došlo ke sloučení statků a zejména ze strany nejen všech techniků, ale i manuálních pracovníků byl všeobecný odpor vůči Frymburku, který byl zakořeněn již z dřívějších dob, pak se nelze divit tomu, proč zemědělská výroba velice kulhala.

Provoz Muckov zůstal při tomto sloučení samostatný a byl tam dosazen jako vedoucí Jan Šerban, černý kuň ředitele Dvořáka. Zootechnika zde dělal Tomáš Suchánek a agronoma František Seidenglanz. Připravovalo se však samozřejmě sloučení s Černou a v záloze byl jako vedoucí právě Jan Šerban.

V té době se téměř nic nedařilo, lidé byli naštvaní a k práci lhostejní, to, co dříve šlo bez problémů, s tím jsme se nyní potýkali. Marně jsem požadoval od Statku pomoc v jarních pracích, pomohli jinde, ale na Černé ne. Poklesla doживost, hynula telata, lidé si samozřejmě málo vydělali a tak to byl neustálý kolotoč a bylo jasné že musí dojít k tomu, že se sloučí Muckov s Černou a jako vedoucí nastoupí Jan Šerban, což se stalo 1. května 1976.

Já jsem byl ustanoven agronomem na Černé, tehdy se dřívější provoz nazýval již VOJ (Výrobně organizační jednotka), dále zde byli na agronomickém úseku Slavomír Halada, František Seidenglanz a jakýmsi skupinářem byl Miroslav Burděj. Zootechnický úsek vedl Tomáš Suchánek, v roce 1977 ze školy později přišla Marie Suchanová (Kantorová) a na Muckově byla zootechničkou Marcela Koutná. Ve funkcích skončil Jan Rulišek i Stanislav Kortán, mechanizaci dostal na starost Vlastimil Pekárek, kterému částečně vypomáhal Slavomír Halada. Ekonomkou byla Eva Válková (Novotná).

Až do konce roku 1976 nebyla situace nijak růžová, výsledky mizivé, technici většinou naštvaní, bez chuti do práce, což se odrazilo i na práci zaměstnanců. V roce 1977 již VOJ Černá dosáhl vynikajících výsledků. Bylo dosaženo nejvyššího výnosu obilovin v historii a to 33,4 q/ha, mléka bylo vyrobeno od 577 ks krav celkem 1 733 413 l, dobrý byl přírůstek telat i jalovic. Nejlepších výsledků dosahovali manželé Lukašákoví v malé stáji Bližná, kolektiv kontrolní stáje prvotetek na Mokré vedený Vincentem Pocklanem, nejlepší přírůstek telat měl Flöring Helmut na Bližné a u jalovic Malý František na Jestřábí. Na provoze tehdy pracovalo 113 zaměstnanců a Černá byla celkově vyhodnocena na 1. místě na statku. Zdá se tedy, že osoba Jana Šerbana ve funkci vedoucího zabrala, ale od roku 1978 se již výsledky i vztahy horšily, částečně se změnili i technici a vše postupně opět směřovalo k výměně vedoucího.

ZMĚNY VE VEDENÍ PODNIKŮ PO ROCE 1989 - ZAKONČENÍ.

Rok 1989 bude v našich pamětech navždy zafixován jako rok sametové revoluce. Ta sice oficiálně začala 17. listopadu, ale již od samého počátku roku bylo znát, že vše k tomuto vyvrcholení spěje. Již v lednu proběhl tzv. Palachův týden, doprovázený demonstracemi, v letním období proniklo na veřejnost Několik vět a přestože se snažilo stranické a státní vedení co nejvíce omezovat a korigovat různá vystoupení disidentů a potlačovat demonstrace, bylo jasné, že režim pomalu odumírá.

Venkov ovšem není Praha a zejména zemědělci měli i v této době svých starostí dost. Přesto i zde přinesl rok 1989 podstatné změny, jak v pracovním koloběhu Statku Frymburk, tak na celém Agrokombinátu Šumava/AKŠ/.

Již počátkem roku byly na všech závodech a provozech navrženi a zvoleni delegáti, kteří se sjeli 14. března do Jízdárny českokrumlovského zámku, aby zde zvolili nového ředitele Agrokombinátu

Šumava. Byl jsem též zvoleným delegátem za odštěpný závod Frymburk a stejně jako všichni ostatní jsem se rozhodoval mezi třemi navrženými kandidáty na ředitele. Těmi byli dosavadní ředitel AKŠ Ing. Bohuslav Olšan, výrobně-technický náměstek In. Vladimír Brablec a ředitel odštěpného závodu Vimperk Ing. Jaroslav Zámečník. Po sečtení hlasů bylo konstatováno, že ze 409 odevzdaných hlasů jich nejvíce (celkem 272) obdržel Ing. Jaroslav Zámečník a stal se tak novým ředitelem AKŠ. Celou svou profesní dráhu jsem prožil na šumavských statcích. Byl jsem vlastně svědkem rozvoje Oborového podniku Státní statky Šumava a poté Agrokombinátu Šumava, zažil jsem velké změny k lepšímu, ale občas byl vztah, nás „dole“ asi jako dnes k Evropské unii. Ing. Olšan byl dlouholetým a podle mě schopným ředitelem, přesto jsem dal hlas Ing. Zámečníkovi. Nejen proto, že měl dobré reference, coby ředitel Statku Vimperk, ale též proto, že to byl můj ročníkový spolužák na agronomické fakultě. Vedle volby ředitele proběhla i volba 21 členné Rady pracujících, která tak měla zastupovat zájmy 880 zaměstnanců AKŠ a do níž jsem byl také zvolen.

O několik měsíců později došlo ke změně ředitele i na Statku Frymburk. Po dvacetiletém působení odešel do důchodu Stanislav Dvořák a od 1. června jmenoval ředitel AKŠ Ing. Zámečník novým ředitelem Ing. Bronislava Glogu, dosavadního technického náměstka, předtím vykonávajícího funkci hlavního zootechnika právě na Statku Vimperk. Jeho výrobním náměstkem byl jmenován zootechnik Statku Kájov Jaroslav Zámečník.

Změn v listopadu se již nedočkal Stanislav Dvořák, který v předvečer revoluce, 16. listopadu, zemřel. Dočkali se jich však téměř všichni aktéři, které popisují. Pod tlakem zaměstnanců odstoupil koncem roku ze své funkce na jaře zvolený Ing. Zámečník a řízením AKŠ byl od začátku roku 1990 pověřen ekonomicko-obchodní náměstek Ing. Jaroslav Vlasatý, který řídil podnik až do ukončení jeho činnosti. Petice za odvolání některých funkcionářů a techniků probíhala i na Statku Frymburk a dopadla i na ředitele Ing. Glogu. Byl nucen odstoupit a prakticky se hned z Frymburku i odstěhoval. Na všech provozech pak kolovaly archy, ve kterých lidé navrhovali kandidáty na nového ředitele. Kandidátů byl přesně dvacítko, zástupci Občanského fóra František Kundrát a Ing. Jan Novák mě po skončení přišli oznámit, že jsem získal největší počet hlasů. Ředitel AKŠ Ing. Vlasatý tedy s platností od 12. března 1990 jmenoval **ředitelem Statku Frymburk Ing. Františka Záhoru.**

V té době hospodaří na území naší obce v oblasti zemědělství provozy – Černá a Pomocná výroba. Organizačně patří pod odštěpný závod Frymburk, na provoz Černá je vedoucím Pavel Wudy, na Pomocné výrobě Václav Čábel a později Ing. Roman Blecha.

Provozy si vedly v rámci Statku Frymburk celkem dobře, takže dobré výsledky byly podnětem pro petice zaměstnanců provozů na osamostatnění a začínají se objevovat koncem roku 1990.

Na jaře roku 1991 pak vzniká samostatná organizační jednotka - Odštěpný závod Černá, Agrokombinátu ŠUMAVA Český Krumlov. Řízením závodu je pověřen Jan Wudy, kterého jsem pro tuto funkci navrhl, zástupcem pak Ing. Jan Machala. Po krátké době se však Jan Wudy funkce vzdal a tak byl jmenován ředitelem závodu Černá Ing. Machala Jan, který jako první uvedl do funkce svého ekonomického náměstka Ing. Hanu Ščevíkovou.

Rozdělení statku na dva subjekty není nic lehkého a nastává poměrně náročné období. Rozdělují se i odbory, služby, zaměstnanci, byty, závodní kuchyně, nábytek, počítače a další. Proces rozdělování je velmi náročný, ne všechno probíhá bez stresu, zejména u mechanizačních prostředků, skladových zásob, ale i po finanční stránce.

Před novým subjektem stojí řada závažných úkolů např. připravit se na průběh restitucí, tj. proplácení živého a mrtvého inventáře – provést inventuru staveb na cizích pozemcích – vypracovat nový organizační řád – nově uzavřít kolektivní smlouvy atd.

V souvislosti s rozdělováním majetku mezi závody Frymburk a Černá musí často zasahovat Hlavní delimitační komise v Českém Krumlově. Vznikají spory zejména o autobus, Tatra 148, jeřáb, auta AVIE, Škody 1203, spory jsou i o výpasové středisko Račín, které předtím sloužilo celému sloučenému závodu. Postupně se zastavuje investiční výstavba, radikálně se začíná snižovat intenzita vstupů /hnojiva, osiva, chem. prostředky, náhrad. díly apod./, omezují se náklady všeho druhu, snižují

se počty pracovníků. V souvislosti s privatizací je nutno na obou statcích provést soupis všech budov a staveb a zajistit veškeré doklady k nim, protože řada objektů totiž nebyla vůbec zkolaudována.

Vzhledem k nedostatku finančních prostředků se začíná zemědělská výroba pomalu rozpadat, přestává se hospodařit a zdá se, že na statcích je velká většina restitucí, takže nebude téměř co privatizovat. Restituenti jsou z velké většiny bývalí příslušníci tzv. přídělci a nyní je povinností pracovníků Statku tyto přídělce přezkoumávat a oprávněné nároky vydávat. Řada přídělců už většinou všechny dokumenty o přídělu nemá k dispozici a tak se využívá vydané vyhlášky, která stanoví postup. Přídělci jsou v naprosté většině starší lidé, kteří nemají sílu znovu obnovit svá hospodářství, nehledě na to, že usedlosti, které dostaly přídělem už jsou buď zaniklé nebo slouží úplně jiným účelům. Děti přídělců hospodařit nechťejí, přivykli jinému stylu života a hlavní jejich cíl je nyní získat peníze. Jenomže ty tady nikdy nebyly a samozřejmě, že také nejsou. Investovalo se do velkých staveb a je to dnes těžké rozumně rozdělit. Proto se většinou na restituce vydává veškerý dobytek, který hned restituenti prodají na Jatka, aby utržili hotové peníze.

Celkově se v zemědělství prosazuje teorie, že již nebude klasickým producentem pro potravinářství, ale spíše pro nepotravinářské a kvalitní životní prostředí s vesnickou infrastrukturou. Dotace pro zemědělce se zaměřují spíše na útlumový program.

V naší oblasti se nikterak nedařilo intenzivnímu hospodaření a tak útlum znamená prostě konec. Konec práce téměř 100 lidí v obvodu obce Černá a také konec všemu co Statky do této doby zabezpečovaly ve spolupráci s obcí.

V první polovině roku 1992 odešel soukromě podnikat ředitel Statku ing. Jan Machala a do funkce byl jmenován ing. Pavel Dyrhon, který dosud pracoval ve funkci zootechnika na Horní Plané. Stav pracovníků na ředitelství se postupně zužuje na 4 lidi, kteří musí zabezpečit restituce a privatizaci a dovést Statek k řádnému ukončení.

Majetek Statku v Černé je pronajat podle privatizačního projektu budoucím nabyvatelům a to jak v Černé, tak v Bližné, na Muckově i na Mokré. Pozemky mají jednotliví nájemci pronajaty od Pozemkového fondu. Nájemci využívají pozemky většinou ve vegetačním období, kdy je dobytek navezen na pastviny a na podzim znovu odvezen. Na základě toho jsou využívány i dotační tituly.

Ve spojitosti s tím, že dochází prakticky k zrušení zemědělské výroby v naší oblasti a propouštění zaměstnanců, se jeví jako klad alespoň to, že někteří zaměstnanci mohli na tomto základě začít podnikat a to jak s koupenými zemědělskými stroji /např. Rudolf Šuran, Miroslav Kasal, Milan Novotný a další/, tak v opravárenství /Petr Štěrba, Pavel Kučírek, Zdeněk Čížek/ i v jiné oblasti /Suchánek Tomáš/. Víceméně jediným soukromým zemědělcem v obci je Miroslav Němeček a i ten hospodaří na získaných pozemcích v Hořicích. Podobná je i situace ve Frymburku. Nejprve je nutno uspokojit veškeré nároky restituentů a poté teprve privatizovat. Rovněž na Statku Frymburk se do privatizace zapojili soukromníci, ovšem převahu měly různé firmy, které zpracovaly privatizační projekt. I zde došlo k postupnému propouštění pracovníků, během roku 1993 začaly nové subjekty hospodařit na základě smluv uzavřených s Pozemkovým fondem a ty si určily počty potřebných pracovníků i směr, jakým se bude zemědělská výroba rozvíjet dále.